

skorowidz pojęć

A

- a posteriori, 5
 a priori, 5
 abiogeneza, 5
 absolut, 5
 absolutny, 6
 absolutyzm, 6
 abstrahować, 6
 abstrakt, 8
 absurd, 8
 ad acta, 9
 ad hoc, 9
 ad idem, 9
 ad rem, 9
 ad verbum, 9
 ad vocem, 9
 adam, 9
 adaptacja, 9
 administracja, 10
 adopcja, 12
 adwersarz, 12
 afekt, 12
 afera, 12
 afiliacja, 12
 agamia, 12
 agapa, 12
 agent, 12
 agitacja, 13
 aglomeracja, 13
 agnostycyzm, 13
 agora, 13
 agregat społeczny, 13
 agresja, 13
 ahinsa, 14
 ahistoryzm, 14
 ajtiologia, 14
 akademia, 15
 akatalepsja, 15
 akcydentalny, 15
 aksjologia, 15
 aksjomat, 15
 akt, 15
 aktor, 16
 aktualizacja, 16
 aktualizm, 16
 aktywizm, 17
 akulturacja, 21
 alienacja, 21
 alleluja, 21
 alternatywa, 21
 altruizm, 22
 amfibologia, 22
 amoralizm, 22
 amulet, 22
 anachoreta, 22
 analiza, 22
 anamneza, 23
 anarchia, 23
 anarchizm, 23
 anatema, 24
 angelizm, 25
 angelologia, 25
 anima vilis, 25
 animal rationale, 25
 animizm, 25
 anioł, 25
 ankieta, 26
 annaty, 27
 anomia, 27
 anonimowe chrześcijaństwo, 28
 anonimowość, 28
 antagonizm klasowy, 29
 antropiczna zasada, 29
 antropocentryzm, 30
 antropofagia, 30
 antropogeneza, 30
 antropologia, 30
 antropologia filozoficzna, 31
 antropologizm, 31
 antropomorfizm, 31

antropozofia, 32
antyelity, 32
antyklerykalizm, 32
antynomia, 32
apartheid, 33
apatia, 33
apokaliptyka, 33
apologetyka, 33
aporema, 33
apoteoza, 34
arbitralny, 34
arche, 34
archetyp, 34
argument, 34
argumentum ad auditorem, 34
argumentum ad baculineum, 34
argumentum ad hominem, 34
argumentum ad ignorantiam, 34
argumentum ad misericordiam, 35
argumentum ad personam, 35
argumentum ad populum, 35
argumentum ad vanitatem, 35
argumentum ad vetecundiam, 35
artefakt, 35
arystokracja, 36
asceza, 37
atarakcja, 37
ateizm, 37
atman, 37
atom, 37
atrybut, 38
autarkia, 38
autonomiczny, 38
autorytaryzm, 38
autorytet, 38

B

badanie naukowe, 39
badanie rzeczywistości, 40
bariera społeczna, 40
baza, 41
baza ekonomiczna, 41

baza i nadbudowa, 41
beatnik, 42
behawioryzm, 43
bestializm, 43
bezbożnik, 43
beznadziejności poczucie, 43
bezpieczeństwo, 43
bezrobocie, 44
białe kołnierzyki, 44
bierność, 44
bigamia, 44
bigot, 44
biogeneza, 44
biologizm, 45
biurokracja, 45
błąd aprobaty społecznej, 46
błąd asymetrii: aktor - obserwator,
47
błąd atrybucji, 47
błąd korespondencji, 47
błąd obserwatora, 47
bogactwo, 47
bohater kulturowy, 47
Bóg, 48
Brahma, 48
brahmany, 48
braterstwo rytualne, 48
breve, 48
brzytwa ockhama, 48
bulla, 48
bunt, 49
burza mózgów, 49
burżuazja, 49
byt, 49
byt dla siebie, 49
byt i powinność, 49
byt społeczny, 49
byt w sobie, 50

C

całości zasada, 51
całość, 51

cecha, 51
 cel, 51
 centra kulturowe, 51
 centralizacja, 51
 ceremonie, 52
 chaos, 52
 charakter, 52
 charakter narodowy, 59
 charyzmat, 59
 chiliazm, 59
 chrześcijaństwo, 60
 cierpienie, 60
 cierpliwość, 60
 cnota, 60
 cogito ergo sum, 62
 conditio sine qua non, 63
 credo ut intelligam, 63
 credo, quia absurdum, 62
 cud, 63
 cuius regio, eius religio, 63
 curriculum vitae, 63
 cwaniak, 63
 cyberkultura, 63
 cyberutopia, 63
 cynizm, 63
 cywilizacja, 64
 czarownictwo, 64
 czas wolny, 64
 człowieczeństwo, 64
 człowiek, 65
 człowiek jednowymiarowy, 66
 czyn, 66
 czynność społeczna, 67

D

daimonion, 68
 darwinizm, 68
 darwinizm społeczny, 68
 dążność społeczna, 69
 de die in diem, 69
 de facto, 69
 de iure, 69

decentralizacja, 69
 decyzja, 69
 dedukcja, 69
 definicja, 69
 degradacja społeczna, 70
 deideologizacja, 70
 deifikacja, 70
 deizm, 70
 Deklaracja Powszechna Praw
 Człowieka, 70
 Deklaracja Praw Dziecka, 72
 dekulturacja, 72
 demagog, 72
 demitologizacja, 72
 demokracja, 73
 demoralizacja, 73
 denotacja, 74
 deontologia, 74
 depersonalizacja, 74
 depresja, 74
 despotyzm, 75
 desygnat, 75
 determinizm, 75
 determinizm społeczny, 75
 deus ex machina, 75
 dewiacja, 75
 dewocja, 75
 dezintegracja, 76
 dharma, 76
 diachronia, 76
 diada, 76
 dialektyka, 76
 dialog, 77
 diaspora, 77
 divide et impera, 77
 do, ut des, 77
 dobro, 77
 dobro najwyższe, 77
 dobro wspólne, 77
 docento discimus, 77
 dogmat, 77
 dogmatyka, 78
 dogmatyzm, 78

dogmatyzm teoretyczny, 78
dojrzałość, 78
doktryna, 78
dokument, 79
dominacja, 79
doświadczenie, 79
drobnomieszczaństwo, 79
dualizm, 79
dubito, ergo sum, 79
duch, 80
dum spiro spero, 80
dusza, 80
dyfuzjonizm, 80
dyktatura, 81
dylemat, 82
dylemat społeczny, 82
dylemat więźnia, 82
dyskurs, 83
dyskursywny, 83
dystans społeczny, 83
działanie, 83

E

ecce homo, 83
ecce signum, 84
edo, ergo sum, 84
edukacja, 84
edyp, 84
egalitaryzm, 84
ego, 85
egocentryzm, 85
egoizm, 85
egotyzm, 85
egzegeza, 85
egzemplaryzm, 85
egzogamia, 85
egzystencja, 85
egzystencjalizm, 86
eidetyzm, 86
eidola, 86
eidos, 87
eklektyzm, 87

ekologia, 87
ekonomia, 87
ekskomunika, 87
eksperyment, 87
eksplikacja, 88
ekstaza, 88
eksterioryzacja, 88
eksterminacja, 88
ekstrapolacja, 88
ekumenizm, 88
elektra, 88
elita, 88
elitaryzm, 88
emanacja, 88
emancypacja, 89
emergencja, 89
emocjonalizm, 89
emotywizm, 90
empatia, 90
empiriokrytycyzm, 90
empiryzm, 91
en bloc, 91
encyklika, 91
endogamia, 91
enkulturacja, 91
entelechia, 91
eo ipso, 91
epercepcja, 91
epiastemologia, 91
epifenomen, 92
ergo, 92
eros, 92
erotomania, 92
erystyka, 92
eschatologia, 92
esencja, 92
eskapizm, 92
estetyka, 93
estyma, 93
etatyżacja, 93
etniczność, 93
etnocentryzm, 93
etnografia, 93

etnokracja, 93
 etnologia, 93
 etnos, 94
 etologia, 94
 etologia człowieka, 94
 etos, 94
 etyka, 94
 eudajmonizm, 94
 euforia, 94
 euhemeryzm, 95
 ewa, 95
 ewolucja, 95
 ewolucjonizm, 95
 ex equo, 96
 ex nihilo nihil fit, 96
 ex post, 96
 ex promptu, 96
 ex re, 96
 explicite, 96
 expresis verbis, 96
 ezoteryzm, 96

F

facylitacja przemocy, 96
 fakt, 97
 fakt społeczny, 97
 falliczne kulty, 97
 falsyfikacja, 97
 fałsz, 97
 fałszywa świadomość, 97
 fama, 98
 fanatyk, 98
 fanatyzm, 98
 fantazja, 98
 faszyzm, 98
 fatalizm, 99
 fatum, 99
 fenomen, 99
 fenomenalizm, 99
 fenomenologia, 99
 fetysyzm, 105
 feudalizm, 105

fideizm, 106
 fikcjonizm, 106
 fiksacja, 106
 filogeneza, 107
 filozofia, 107
 filozofia człowieka, 107
 filozofia historii - historiozofia, 108
 filozofia społeczna, 108
 filozofia transcendentna, 108
 filtracja informacji, 108
 finalizm, 109
 fiskalizm, 109
 fobia, 109
 folklor, 109
 forma i treść, 109
 formacja społeczno - ekonomiczna,
 109
 formalizm, 110
 frustracja, 111
 fundamentalizm, 111
 funkcjonalizm, 111
 funkcjonalne wymogi
 społeczeństwa, 112
 futurologia, 113
 fuzja kulturowa, 113

G

gang, 113
 gatunek, 113
 geneza, 113
 gentleman, 113
 gerontologia, 114
 gestaltyzm, 114
 getto, 114
 głupota, 114
 gnoza, 114
 gnozeologia, 115
 godność, 115
 gorliwość, 115
 gospodarcza etyka, 115
 grupa, 115
 guna, 116

guru, 116
gwałt, 116

H

handel, 116
harmonia, 116
hedonizm, 117
hegemonia, 117
henoteizm, 117
herezja, 117
herezja ariańska, 117
hermeneutyka, 117
heteronomia, 118
heurystyka, 118
hic rhodus, hic salto!, 118
hierarchia, 118
hilemorfizm, 118
hilozoizm, 118
hipostaza, 118
hipotetyzm, 118
hipoteza, 118
historyzm, 119
hojność, 119
holizm, 119
hominizacja, 119
homo artifex, 119
homo demon, 119
homo duplex, 119
homo faber, 119
homo homini deus est, 119
homo homini lupus est, 119
homo ludens, 119
homo novus, 119
homo oeconomicus, 120
homo politicus, 120
homo sapiens, 120
homo sum, humani nihil alienum a
 me esse puto, 120
homogenizacja kultury, 120
homoseksualizm, 120
horda, 120
humanizm, 120

hyle, 120

I

ibidem, 121
id, 121
idea, 121
idealizacja, 121
idealizm, 121
idealizm absolutny, 121
idealizm kulturowy, 122
idealizm obiektywny, 122
idealizm subiektywny, 122
idealny obserwator, 122
ideał, 122
idem, 122
ideologia, 122
idol, 123
ignorancja, 123
iloraz inteligencji (IQ), 123
ilościowe a jakościowe badanie
 rzeczywistości społecznej, 123
immanentny, 123
imperatyw kategoryczny -
 hipotetyczny, 123
imperializm, 124
imponderabilia, 124
imprimatur, 124
in - jang, 124
in abstracto, 125
in corpore, 125
in extenso, 125
in merito, 125
in statu nascendi, 125
Indeks ksiąg zakazanych, 125
indeterminizm, 125
indukcja, 125
industrializacja, 125
indyferentyzm, 125
indywiduaklizm, 126
inicjacja, 126
instrumentalizm, 126
instynkt, 126

instytucja, 126
 integracja kulturowa, 126
 integryzm, 127
 inteligibilny, 127
 intencjonalny, 127
 interakcjonizm, 127
 interes, 127
 interioryzacja, 128
 internalizacja, 128
 introcepcja, 128
 introjeksja, 128
 introspekcja, 128
 intuicja, 128
 irracjonalizm, 128
 istota, 129
 istota i zjawisko, 129

J

ja, 129
 jaskinia, 129
 jaźń, 130
 jednostka ludzka, 130
 joga, 130

K

kabała, 131
 kapitalizm, 131
 kapitalizm polityczny, 133
 kapitał, 133
 kara śmierci, 134
 kariera, 134
 kartel, 135
 kasta, 135
 kategoria, 135
 kauzualizm, 135
 kazirodztwo, 135
 klasa, 135
 klasa dla siebie, 136
 klasa panująca, 136
 klasa w sobie, 136
 kler, 136
 klerkizm, 137

klerykalizm, 137
 klika, 137
 kolektywizm, 137
 kolonializm, 137
 komunizm, 138
 komunizm, 138
 konceptualizm, 138
 konflikt społeczny, 138
 konformizm, 139
 koniunkcja, 139
 konklawe, 139
 konkordat, 139
 konkubinat, 139
 konserwatyzm, 139
 konsumpcjonizm, 140
 kontrkultura, 140
 kontrola, 140
 konwencjonalizm, 140
 konwergencja, 141
 konwersja, 141
 korporacja, 141
 kosmogonia, 141
 kosmopolityzm, 141
 kościół, 141
 koziół ofiarny, 142
 krąg kulturowy, 142
 kreacjonizm, 142
 krytyka, 142
 kryzys, 143
 krzywa Gaussa, 143
 ksenocentryzm, 143
 ksenofobia, 144
 kult, 144
 kultura, 144
 kulturologia, 145

L

laicyzacja, 145
 laik, 145
 legitymizm, 145
 leninizm, 146
 leseferyzm, 146

lewica polityczna, 146
lewirat, 147
liberalizm, 147
libertynizm, 149
libido, 149
lincz, 149
lobby, 149
logomachia, 149
lud, 149
luddyzm, 150
ludyczny, 150

Ł

ład społeczny, 150

M

maca, 150
mafia, 150
magia, 151
makiawelizm, 151
małżeństwo, 151
mana, 152
manaizm, 152
manicheizm, 152
manifest, 153
manipulacja, 153
manizm, 153
marksizm, 153
marksologia, 154
materia, 154
materializm, 155
matriarchat, 155
mazdaizm, 155
mądrość, 155
mechanicyzm, 157
merkantylizm, 157
merytokracja, 157
mesjanizm, 157
metafizyka, 157
metajęzyk, 158
metempsychoza, 158
metoda, 158

millenaryzm, 158
mistycyzm, 158
mit, 158
mit kapitału, 158
moda, 159
modlitwa, 160
monarchia, 160
monizm, 160
monogamia, 160
monokauzualizm, 160
monopol, 160
monoteizm, 160
moralność, 160
motywacja, 160
mutatis mutandis, 160

N

nacjonalizacja, 160
nacjonalizm, 161
nadczłowiek, 161
narcyzm, 161
narkomania, 161
naród, 161
natura, 162
natura ludzka, 162
naturalizm, 162
natywizm, 162
nauka, 162
nawyk, 162
neofita, 163
nepotyzm, 163
neutralizacja, 163
nieświadomość, 163
niewidzialna religia, 163
niewolnictwo, 163
nihilizm, 164
nirwana, 164
nominalizm, 164
nota bene, 164
noumen, 164
nowomowa, 164

O

obiektywizacja, 165
 obiektywizm, 165
 obowiązek, 166
 obrzęd, 166
 obserwacja, 166
 obyczaj, 168
 odczarowanie świata, 168
 ofiara, 168
 oficjalny, 168
 ojczyzna, 168
 okazjonalizm, 168
 oligarchia, 168
 oligopol, 169
 ontogeneza, 169
 ontologia, 169
 ontologia bytu społecznego, 169
 opinia społeczna, 169
 organizacja, 169
 ortodoksja, 169
 osoba, 170
 osobowość, 170
 ostracyzm, 170

P

palingeneza, 171
 panenteizm, 171
 panika, 171
 panlogizm, 171
 panowanie, 171
 panteizm, 171
 panteon, 171
 państwo, 171
 paradoks, 172
 paradygmat naukowy, 172
 partia polityczna, 172
 paternalizm, 172
 patriarchat, 173
 patriotyzm, 173
 patrylokalizm, 173
 pauperyzacja, 173
 per se, 173

percepcja, 173
 personalizm, 173
 personifikacja, 174
 perswazja, 174
 perypatetyzm, 174
 plebs, 174
 pluralizm, 174
 plutokracja, 174
 płęć, 174
 podmiot, 175
 podświadomość, 175
 podział pracy, 175
 pojęcie, 175
 pokrewieństwo, 175
 poliandria, 176
 poligamia, 176
 poligynia, 176
 politeizm, 176
 populizm, 176
 pornografia, 176
 porządek dziobania, 176
 porządek społeczny, 177
 posag, 177
 postawa, 177
 postęp, 177
 postindustrializm, 178
 postmodernizm, 178
 potłacz, 179
 potrzeba, 179
 pozycja społeczna, 180
 pozytywizm, 180
 praca, 185
 pragmatyzm, 186
 prakseologia, 188
 praktyka społeczna, 188
 pranie mózgu, 188
 prawda, 189
 prawica polityczna, 189
 prawo, 189
 predestynacja, 189
 prestiż, 189
 probabilizm, 189
 problem badawczy, 189

problem socjologiczny, 189
problem społeczny, 190
proces, 192
profan, 192
profetyzm, 192
proletariat, 193
propaganda, 193
protest, 193
przedmiot, 193
przedsiębiorca, 193
przedwczesne instytucje
 demokratyczne, 194
przemoc, 194
przesąd, 195
psychoanaliza, 195
psychologizm, 200

R

racjonalizm, 200
radykalizm, 200
realizm, 200
rebelia, 201
redukcjonizm, 201
reifikacja, 201
reinkarnacja, 201
relacjonizm, 202
relatywizm, 202
religia, 202
religianctwo, 203
religijność, 203
religijny artefakt kulturowy, 203
religioznawstwo, 205
republika, 205
resocjalizacja, 205
rewolucja, 205
robotyzacja, 206
rodzina, 206
rola społeczna, 207
rozwój, 207
rzeczywistość, 207

S

sacrum, 208
sankcja, 208
sansara, 208
sapere aude, 208
sceptycyzm, 208
schizma, 209
scholastyka, 209
scjentyzm, 209
sekta, 210
sekularyzacja, 210
sensualizm, 210
sentymentalizm, 210
sieć społeczna, 210
siła robocza, 211
siły wytwórcze, 211
slumsy, 211
societas leonina, 212
socjalizacja, 212
socjalizm, 213
socjologia, 214
socjologia ewolucjonistyczna, 215
socjologia humanistyczna, 217
socjotechnika, 218
sofizmat, 218
solipsyzm, 218
soteriologia, 218
społeczeństwo, 218
sprawiedliwość, 218
status, 219
stolatria, 219
stosunek społeczny, 219
struktura, 219
styl, 220
style kierowania, 220
subiektywizacja, 221
subiektywizm, 221
substancja, 221
syjonizm, 221
synkretyzm, 224
sztuka, 224

Ś

świadomość, 224
 świadomość społeczna, 224

T

tabu, 225
 tabula rasa, 225
 talmud, 225
 tanatologia, 225
 tao, 225
 tayloryzm, 225
 teizm, 225
 teleologia, 225
 tendencja, 225
 teodycea, 226
 teokracja, 226
 teologia, 226
 teozofia, 226
 terms of trade, 226
 terroryzm, 226
 tolerancja, 227
 totemizm, 227
 tradycja - totalna macierz, 227
 transcendentálny, 227
 transcendentny, 227
 twórczość, 227

U

umiejętność, 228
 uniwersalia, 228

W

wartości, 228
 wiara, 229
 wiedza, 229
 wolnomyślicielstwo, 230
 wolność, 230
 współczesna filozofia
 zachodnioeuropejska, 230
 współczynnik humanistyczny, 234
 wypowiedź bezpośrednia, 234
 wypowiedź pośrednia, 234
 wyrażać, 234
 wysiłek wystarczającej aktualizacji
 tradycji - totalnej macierzy, 234
 wzrastać, 235

Z

zasada sensu, 235